

APLICAREA BALANTELOR INTERRAMURALE ÎN ANALIZA ȘI PROGNOZA SECTORULUI AGROINDUSTRIAL

Alina IANIOGLO

*Doctor în științe economice,
Institutul Național de Cercetări Economice,
Chișinău, Moldova
alina.ianioglo@gmail.com*

Abstract

This article reveals the particularities of the analysis and forecast of the agro-industrial sector in the Republic of Moldova, as well as its contribution to the formation of the gross domestic product. The purpose of the article is to analyze and forecast the agro-industrial sector in the Republic of Moldova on the basis of the natural-value inter-branch balance. The methods used are the analysis of the statistical data and the elaboration of the natural-value inter-branch balance. In 2018, the author expanded the inter-branch balance including new goods (ice cream, mayonnaise, beer) offered by the agro-industrial sector, estimated the technical coefficients for quadrant I and evaluated the elements of quadrant II and III. The results of the study are based on the assessment of the current situation of the national economy and can be used in the elaboration of the economic development scenarios.

Key words: *inter-branch balance, agriculture, agro-industrial sector, gross domestic product, national economy.*

JEL Classification: *E23, C67*

Introducere

Analiza dezvoltării sectorului agricol și industriei prelucrătoare este de o importanță majoră întrucât acestea formează baza economiei naționale, determină starea securității alimentare a țării, nivelul de trai, ocuparea forței de muncă, și contribuie la dezvoltarea tehnico-tehnologică. Caracterul instabil al producerii și dezvoltării economiei este cauzat de influența

multiplelor factori de ordin intern și extern, care trebuie luați în considerație în proces de luare a deciziilor de politici. De aceea este important de a analiza sectorul agroindustrial și tendințele în producerea principalelor produse agroindustriale în vederea evaluării situației actuale a economiei naționale; precum și de a prognoza dezvoltarea sectoarelor date ce pot fi utilizate la elaborarea scenariilor de dezvoltare economică.

Scopul articolului constă în analiza și prognoza sectorului agroindustrial în Republica Moldova în baza balanței interramurale natural-valorice.

2. Revizuirea literaturii

Pentru analiza stării actuale a economiei naționale și pentru elaborarea diferitor scenarii de dezvoltare economică se utilizează balanțele interramurale natural-valorice. Balanța interramurală este o metodă de analiză tabelară (metoda input-output) [1, p.17], care descrie fluxul de bunuri și servicii în toate sectoarele economiei naționale pe o perioadă de un an. Sunt diverse studii în domeniu efectuate de cercetători naționali: Naval E. [2] a descris utilizarea balanțelor interramurale în elaborarea modelelor econometrice; în cercetările dnei Gutium T. [3], aplicarea balanțelor interramurale a permis estimarea elementelor economiei tenebre și a competitivității bunurilor naționale pe piața internă; etc.

3. Metodologia

În scopul studiului dat au fost utilizate următoarele metode: analiza datelor statistice, balanțele interramurale natural-valorice. Originalitatea articolului constă în faptul că pentru anul 2018 autorul a extins balanțele interramurale incluzând bunuri noi (înghețată, maioneză, bere) oferite de sectorul agroindustrial, a estimat coeficienții tehnici pentru cadranul I și a evaluat elementele cadranului II și III.

4. Rolul sectorului agricol și industriei alimentare în economia națională

Sectorul agricol are un impact valoros asupra economiei țării. În anul 2018, sectorul agricol a constituit 10,1% din PIB, iar industria prelucrătoare – 11,3% din PIB. Industria alimentară, ce reprezintă 33,3% din industria prelucrătoare își derulează activitatea în baza materiei prime agricole.

Analiza dinamicii producției agricole și industriale demonstrează interdependența dintre acestea (figura 1).

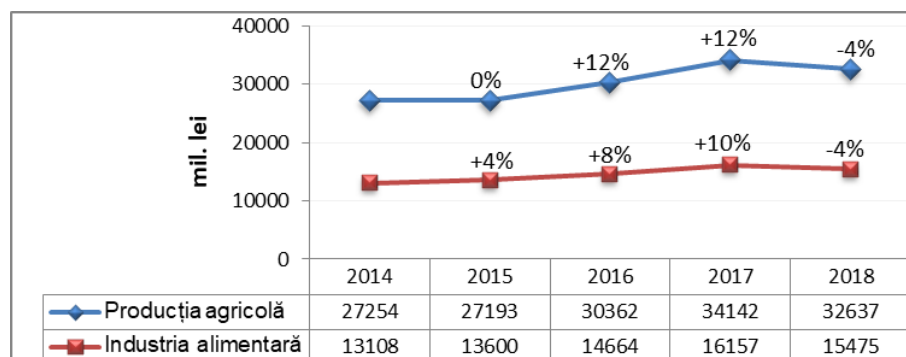

Figura 1. Dinamica producției globale agricole și industriale fabricate în anii 2014-2018

Sursa: Elaborată în baza datelor Biroului Național de Statistică [4].

Dinamica volumelor de producție în agricultură și industria alimentară este extrem de instabilă. În agricultură, această circumstanță se datorează diferențelor de producție a culturilor de la an la an, din cauza multiplelor factori, printre care, după cum a fost menționat anterior, sunt condițiile climatice. La rândul său, aceasta afectează activitatea întreprinderilor industriale specializate în prelucrarea produselor agricole. Se atestă că în anii când producția globală agricolă a fost în creștere (cu 12% în anul 2017), s-a majorat și volumul producției industriei alimentare (cu 10%), și invers reducerea producției agricole contribuie la scăderea producției industriei alimentare, precum în anul 2018.

În baza bilanțelor interramurale natural-valorice elaborate, se poate menționa că sectorul agroindustrial (ce acoperă 81,3% din toate bunuri) constituie 20,8% din PIB, contribuția întregului sector agroindustrial în formarea PIB-lui ar fi și mai pronunțată.

5. Balanța natural-valorică elaborată pentru sectorul agroindustrial

În scopul unui studiu mai detaliat a dezvoltării sectorului agroindustrial, a fost elaborată balanța interramurală natural-valorică. Sectorul agroindustrial este definit ca producerea și procesarea produselor

agricole [5, p.26]. În studiul sectorului agroindustrial se includ următoarele tipuri de activități:

1. Agricultură, vânătorie și silvicultură:
 - Cultivarea plantelor, legumicultură și pomicultură;
 - Creșterea animalelor;
2. Industria prelucrătoare:
 - Industria alimentară:
 - Producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne;
 - Prelucrarea și conservarea peștelui și a produselor din pește;
 - Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor;
 - Fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale;
 - Fabricarea produselor lactate;
 - Fabricarea produselor de morărit, a amidonului și a produselor din amidon;
 - Fabricarea produselor de brutărie și a produselor făinoase;
 - Fabricarea preparatelor pentru hrana animalelor;
 - Fabricarea altor produse alimentare;
 - Fabricarea băuturilor;
 - Fabricarea produselor din tutun.

În total, balanța interramurală natural-valorică pentru anul 2018 a fost elaborată pentru 49 de bunuri, care în expresie valorică acoperă 81,3% din bunurile sectorului agroindustrial fabricate în Republica Moldova.

Conform datelor statistice, în anul 2018 volumul de producție în agricultură, silvicultură și pescuit a constituit 33,3 mlrd. lei sau 10,8% din totalul volumului de bunuri și servicii pe activități economice. În același timp, conform calculelor efectuate, volumul de producție a sectorului agroindustrial a fost estimat la 65,8 mlrd. lei, ceea ce constituie 21,43% din totalul volumului de bunuri și servicii pe activități economice. Ponderea consumului intermediar a sectorului agroindustrial constituie 25,1% din totalul consumului intermediar pe activități economice (în sectorul agricol această valoare este egală cu 9,9%), iar ponderea valorii adăugate brute este în mărimea de 16,8% din totalul acesteia (în agricultură - 11,7%).

Cultivarea plantelor, legumicultură și pomicultură. Analiza dinamicii producției culturilor agricole și plantațiilor multianuale (figura 2) pentru perioada anilor 2013-2018 denotă faptul că recolta globală a avut un caracter instabil, în special din cauza condițiilor climaterice nefavorabile,

precum seceta din anul 2015, care a cauzat reducerea producției practice a tuturor produselor analizate, cu excepția strugurilor.

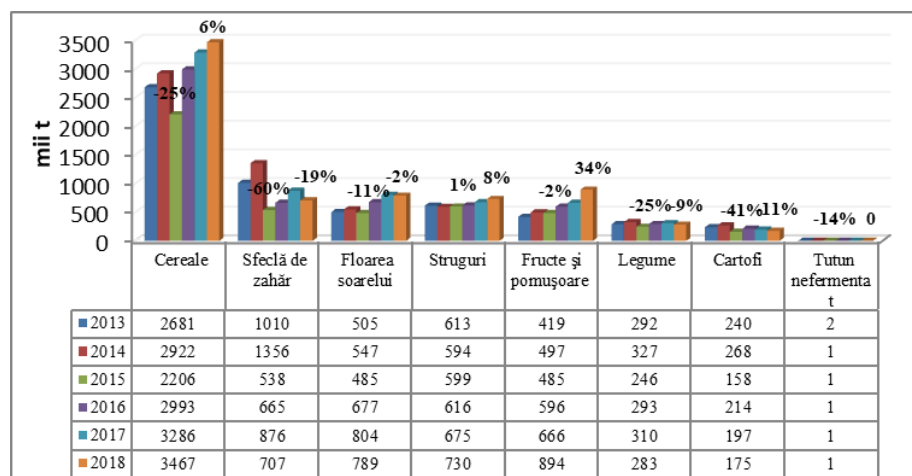

Figura 2. Cultivarea plantelor, legumicultura și pomicultura în anii 2013-2018

Sursa: Elaborată de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică.

În anul 2018, doar 3 produse au fost în creștere în comparație cu anul precedent: fructe și pomușoare – cu 34,2%; struguri – cu 8,1%, fiind condiționate primordial de creșterea productivității; cereale – cu 5,5% ca rezultat a măririi suprafeței însămânțate. Volumul producției sfeclii de zahăr în 2018 a constituit 707 mii tone, ceea ce este cu 19,3% mai puțin decât în perioada precedentă și de 1,9 ori mai puțin decât în anul 2014. Totodată, menționăm că 4 produse au înregistrat o creștere în anul 2018 în comparație cu anul 2013: fructele și pomușoarele – de 2,1 ori (constituind 894 mii tone în 2018), floarea soarelui - cu 56,4%, (fiind de 789 mii tone), cereale – cu 29,3% (3467 mii tone), struguri – cu 19,1% (730 mii tone). Celelalte culturi (sfeclă de zahăr, legume, cartofi, tutun nefermentat) au înregistrat valori mai mici în 2018 decât în anul 2013.

În balanțele interramurale natural-valorice elaborate, activitatea creșterea animalelor cuprinde 3 produse de origine animală: ouă, lapte, animale vii și păsări. În perioada analizată, volumul de producție al ouălor a înregistrat o creștere treptată, cu excepția anilor 2015 și 2018, când valorile

au scăzut respectiv cu 3,1% și 2,7% în comparație cu perioada precedentă. Astfel, în anul 2018 producerea ouălor a constituit 689 mil. buc. Ramura animalelor vii și păsărilor a fost se majora cu 6% anual până în anul 2016, fiind în ultimii doi ani în descreștere cu 3% și 9% respectiv, constituind 163 mii tone în 2018, practic revenind la nivelul producerii anului 2014. O dinamică negativă înregistrează producerea laptelui, fiind de 412 mii tone în 2018, ceea ce este mai puțin decât nivelul anilor 2017 și 2013 - cu 15,1% și 21,9% respectiv.

Producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne. Această activitate cuprinde 3 produse: carne și subproduse, conserve din carne, mezeluri și este acoperită în valoare de 99,0% în balanțele elaborate pentru anul 2018. În perioada analizată, producerea cărnii și subproduselor din carne a înregistrat o creștere (de 1,7 ori), cu excepția anului 2015, când valorile au scăzut cu 0,2% în comparație cu anul precedent. În anul 2018 acest produs a atins volumul producerii de 60,05 mii tone. Producerea de mezeluri a constituit 19,69 mii tone în anul 2018, ceea ce este cu 7,0% mai mult decât în anul precedent. Pe parcursul anilor 2013-2017, producerea conservelor din carne a fost în descreștere, în special în anii 2014 și 2015 – cu 18,0 și 24,0% respectiv. În anul 2018, pentru prima dată de-a lungul perioadei analizate se atestă o majorare a volumului produsului dat cu 20,0%, constituind 0,60 mii tone.

Prelucrarea și conservarea peștelui și a produselor din pește (produse fabricate din pește, conserve din pește). În anul 2018, producerea produselor din pește a constituit 7,09 mii tone sau cu 1,0% mai mult decât în anul precedent. Cu toate acestea, cele mai înalte valorile au fost înregistrate în anul 2015 – 8,47 mii tone. Conservele din pește substanțial se importă (4,39 mii tone), fiind produse în valori mici în ultimii ani. În balanțele elaborate această activitate este acoperită în volum de 60,05%.

Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor. Această activitate cuprinde 3 produse prezentate în figura 3, din care reiese că producerea sucurilor și conservelor din fructe și legume în perioada anilor 2013-2017 a avut o tendință de creștere, cu excepția anului 2015, când volumul producerii a scăzut cu 20,0% și 48,4% respectiv. Reducerea nivelului producerii acestor produse în 2015 a fost condiționată în mod special de condițiile climaterice nefavorabile. Producerea sucurilor în anul 2018 a atins valori maxime de 63,21 mil.l, înregistrând o creștere cu 13,5% în comparație cu anul precedent și cu 28,8% în comparație cu anul 2013. În

același timp producerea conservelor din legume și fructe în anul 2018 (25,63 mii tone) nu a atins nivelul anului 2014, fiind cu 15,7% mai mică. Fructele prelucrate și conservate au înregistrat în anul 2018 o creștere de 1,5 ori, constituind 12,54 mii tone.

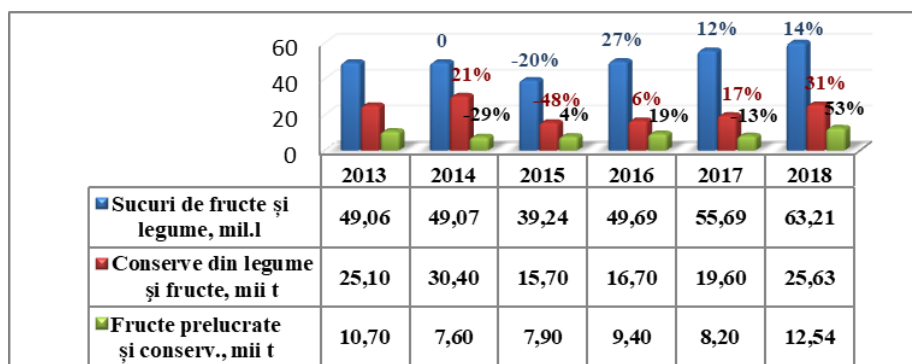

Figura 3. Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor în anii 2013-2018

Sursa: Elaborată de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică.

Activitatea *Fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale* cuprinde 3 produse: unt, margarină și ulei vegetal. Datele figurii 4 relevă că producerea untului a marcat o creștere anuală până în anul 2016, când au fost atinse valori maxime de 5,87 mii tone. Deja, în anii 2017-2018, acesta a înregistrat o reducere cu 18,7% și 17,4% respectiv. Astfel, volumul producerii untului în anul 2018 a constituit 3,94 mii tone, ce reprezintă doar 2/3 din nivelul anului 2016. În perioada anilor 2013-2017, producerea margarinei a avut o tendință negativă, micșorându-se de 1,5 ori, dar înregistrând o creștere de 7,4% în 2018 față de anul precedent și constituind 0,50 mii tone. În 2018 s-a produs 120,06 mii tone de ulei vegetal, ceea ce este cu 19,5% mai mult decât nivelul anului 2017.

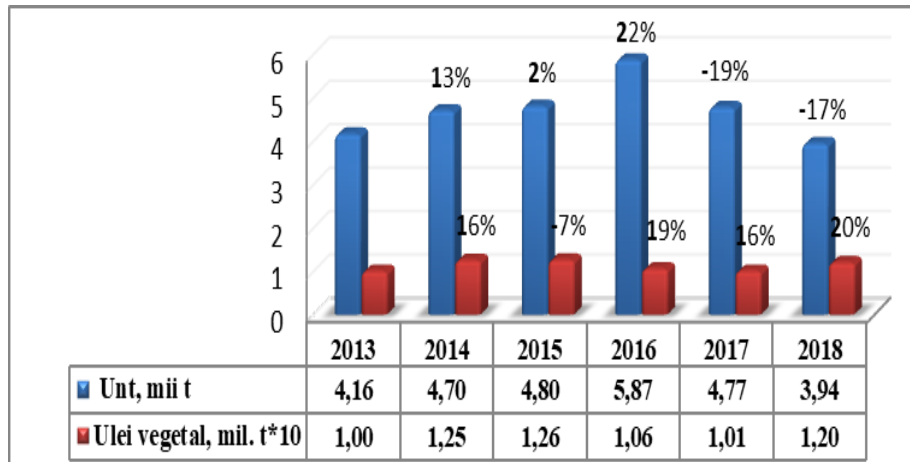

Figura 4. Dinamica uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale în anii 2013-2018

Sursa: elaborată de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică

Activitatea *Fabricarea produselor lactate* în balanțele elaborate cuprinde 4 produse economice: produse din lapte integral, înghețată, cașcaval și brânză, brânzeturi proaspete. Dinamica acestor produse este prezentată în figura 5, din care se observă că creșterea volumului producerii produselor din lapte integral în anii 2013-2016, a fost urmată de o reducere esențială. Astfel în anul 2018, volumul acestui produs a constituit 101,19 mii tone, ceea ce este cu 10,9% mai puțin decât în anul precedent.

Evoluția producerii înghețatei arată o creștere constantă a volumurilor, atingând nivelul de 17,58 mii litri în anul 2018, ceea ce este cu 16,0% mai mult decât la începutul perioadei analizate. În același timp, producerea cașcavalului și brânzei a fost la același nivel de 2,40 mii tone până în anul 2016, după ce a fost înregistrată o creștere cu 19,4% în 2017. Un alt produs adăugat la acest compartiment reprezintă brânzeturile. Datele din figură relevă că volumul producerii brânzeturilor s-a micșorat de la 9,50 mii tone în 2016 până la 8,66 mii tone în 2018.

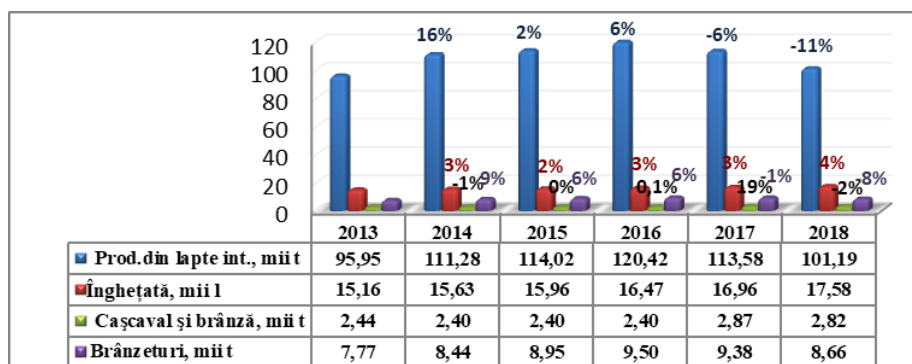

Figura 5. Fabricarea produselor lactate în anii 2013-2018

Sursa: elaborată de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică

Fabricarea produselor de morărit, a amidonului și a produselor din amidon. Această activitate este acoperite în balanțele elaborate în volum de 77,2% și cuprinde un 2 produse (făină și crupe). Analiza dinamicii producerii demonstrează existența devierilor anuale în volumul fabricării făinei în perioada analizată, constituind 105,82 mii tone în anul 2018, sau cu 5,5% mai puțin decât în anul precedent. Cel mai înalt nivel al producerii făinei a fost înregistrat în anul 2014 - 118,40 mii tone. În perioada analizată, în producerea crupelor se observă o tendință de creștere, cu excepția anilor 2015 și 2018, când volumul acestui produs a scăzut cu 7,7% și 7,9% respectiv. În anul 2018 fabricarea crupelor a atins valoare de 6,17 mii tone.

Fabricarea produselor de brutărie și a produselor făinoase. Această activitate cuprinde 2 produse (pâine și producție de panificație, paste făinoase), dinamica cărora este prezentată în figura 6. Dacă în producerea pâinii au fost înregistrate devieri anuale ne semnificative (cu 1,4% mai mult în 2018 decât în anul precedent), atunci în producerea pastelor făinoase se observă o dinamică negativă, micșorându-se în anul 2018 cu 8,3% în comparație cu anul precedent și cu 38,4% în relație cu nivelul înregistrat la începutul perioadei analizate.

Activitatea *Fabricarea nutrețurilor gata pentru animale* în balanțele elaborate cuprinde 2 produse (cereale și nutreț combinat). Producerea cerealelor de hrană a înregistrat o creștere în ultimii ani, fiind de 1637 mii tone în 2018, ceea ce este de 1,5 ori mai mult decât în anul 2013. În același timp, volumul nutrețului combinat este în descreștere în ultimii doi ani, constituind 87,62 mii tone în 2018, sau cu 2,2% mai puțin.

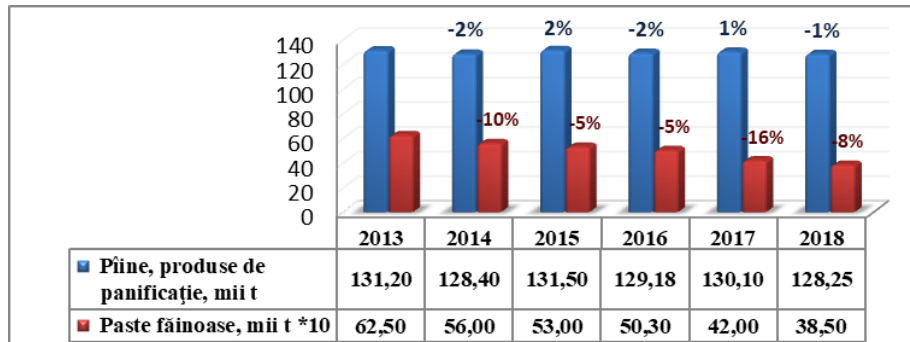

Figura 6. Fabricarea produselor de brutărie și a produselor făinoase în anii 2013-2018

Sursa: elaborată de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică

Activitatea *Fabricarea altor produse alimentare* include bunurile: zahăr, produse de cofetărie și maioneză. După o creștere a volumului producerii zahărului înregistrată în anii 2016-2017, în 2018 acesta s-a redus cu 42,7%, constituind 73,91 mii tone, ceea ce este de 1,9 ori mai puțin decât nivelul anului 2013. Aceeași tendință se observă în producerea maionezei, valoarea căreia a constituit 62,00 mii tone în 2018, fiind cu 11,8% mai puțin decât în anul precedent, dar totuși cu 30,6% mai mult decât la începutul perioadei analizate. În producerea produselor de cofetărie a fost înregistrată o creștere ușoară, constituind 50,07 mii tone, sau cu 1,8% mai mult decât în anul 2017.

Fabricarea băuturilor. În balanțele elaborate activitatea dată cuprinde 10 produse. Datele figurii 7 relevă că în Republica Moldova predomină producerea vinurilor de struguri, care înregistrează o creștere în ultimii trei ani, constituind 16,96 mil. dal în anul 2018 (sau cu 4% mai mult decât în anul precedent și cu 21,4% mai mult decât în 2013); urmează fabricarea berii cu un volum de 2,2 ori mai mic, fiind de 7,66 mil. dal în 2018 (sau cu 5,8% mai puțin decât în anul precedent). O tendință negativă se observă și în fabricarea băuturilor tari naționale, volumul producerii micșorându-se în 2018 cu 60,3% și constituind 0,17 mil.dal. Un salt de 5,6 ori a fost înregistrat în producerea spirtului etilic, atingând valoarea de 3,84 mil.dal în 2018, acest produs fiind primordial exportat – 3,61 mil.dal.

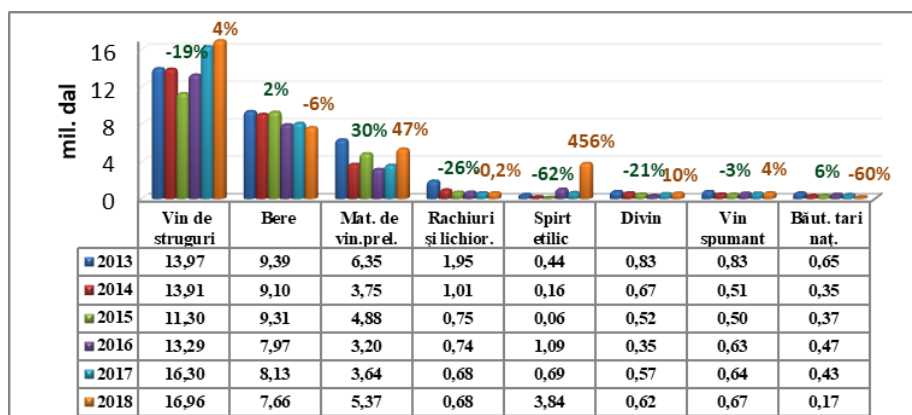

Figura 7. Fabricarea băuturilor în anii 2013-2018

Sursa: elaborată de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică.

Cu toate că volumul materialelor de vin prelucrat a fost majorat în anul 2018 cu 47,4%, fiind de 5,37 mil. dal, totuși nu a fost atins nivelul anului 2013, fiind cu 15,5% mai mic. Fabricarea rachiurilor și lichiorurilor în 2018 a rămas la nivelul anului 2018 – 0,68 mil.dal. Producerea divinului după o descreștere la începutul perioadei de referință, a crescut în ultimii doi ani, constituind 0,62 mil. dal în 2018, sau cu 10,2% mai mult decât în anul precedent, dar totuși nu a atins nivelul anului 2013. Volumul producerii vinului spumant în anul 2018 a constituit 0,67 mil. dal, sau cu 3,6% mai mult decât în 2017. În genere, se poate menționa că pe parcursul anilor 2013-2018, doar producerea vinului de struguri și a spirtului etilic a înregistrat o creștere cu 21,4% și 772,7 % respectiv. În același timp, cel mai mult s-a micșorat producerea băuturilor tari naționale – cu 73,9% în anul 2018 în comparație cu anul 2013; rachiurilor și lichiorurilor – cu 65,1%; divinului – cu 25,1%.

Dinamica producerii băuturilor nealcoolice demonstrează o creștere constantă a volumului apei naturale fabricate în republică, constituind 15,40 mil. dal, ceea ce este mai mult cu 10,0% decât în anul precedent și cu 62,1% decât în anul 2013. Cu toate că producerea băuturilor nealcoolice a crescut cu 5,8% în anul 2018, fiind de 5,08 mil. dal, totuși nu s-a atins nivelul anului 2013, fiind cu 20,6% mai mic.

Fabricarea produselor de tutun în balanțele elaborate această activitate este acoperită de 73,6%. Această activitate a conținut 0,165% din

volumul total pe activități în prețuri curente în anul 2014, și în balanțele elaborate cuprinde un produs (țigări și țigarete).

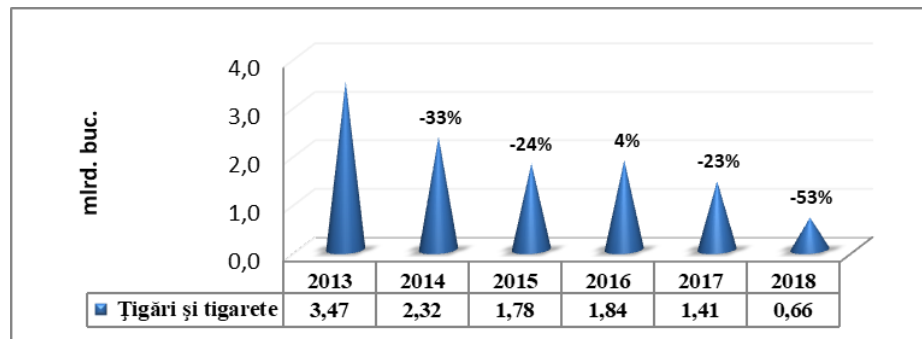

Figura 8. Fabricarea produselor de tutun în anii 2013-2018

Sursa: Elaborată de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică.

Din figura 8 se observă o reducere esențială a volumului acestui produs în anul 2018- cu 53,2% față de anul precedent și cu 81,0% în comparație cu anul 2013. Acest fenomen a avut loc în mare parte din cauza pierderii piețelor de desfacere, intensificării concurenței și politicii fiscale a statului.

6. Elaborarea balanțelor interramurale natural-valorice de prognoză

Balanța de prognoză pentru anul 2020 relevă că ramura agricolă se va orienta, în special, spre satisfacerea necesităților interne ale republicii, iar exportul va constitui 38,0% din volumul total al producerii în republică.

În procesul prognozării volumelor de producere a produselor analizate a fost utilizată metoda trendului. În vederea asigurării veridicității datelor prognozate, a fost analizată dinamica valorilor de producere pentru anii 1999-2018, precum și luate în considerare tendințele actuale în economie. Astfel, volumele producerii au fost estimate pentru anul 2019 și prognozate pentru anii 2020-2022. Spre exemplu, în producerea pastelor făinoase (figura 9) în perioada analizată se observă o dinamică pozitivă. Utilizarea metodei trendului a permis de a formula ecuația de predicție: $36,39\ln(x)-0,7967$, coeficientul de determinație fiind de 0,8455, ceea ce relevă existența unei corelații multiple puternice. Astfel, în baza ecuației de

predicție a fost determinat că volumul preconizat de producere a pastelor făinoase va constitui 111,69 mii tone în 2020.

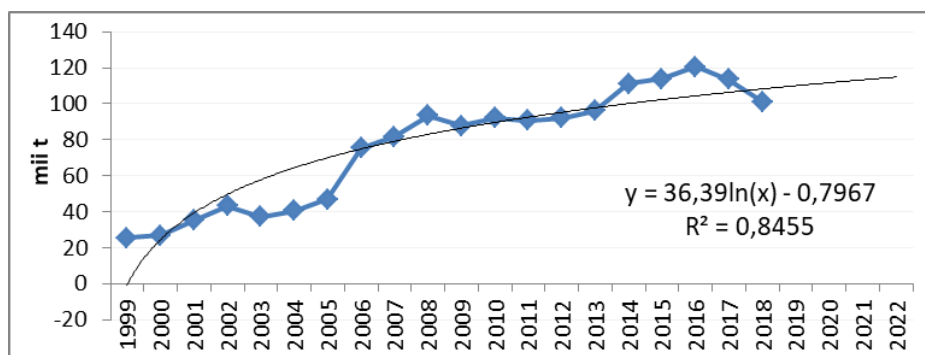

Figura 9. Prognosticul volumului de producere a produselor din lapte integral

Sursa: Elaborată de autor în baza BNV și datelor Biroului Național de Statistică.

Conform estimărilor, pe cap de locuitor¹ se vor produce 46,57 kg de carne (în masă vie); 108,67 kg de lapte; 200,41 buc de ouă și 28,70 kg de zahăr. Din volumul total de 165 mii tone de carne produs în masa vie, pe piața neorganizată se vor vinde circa 36,4%, și 59,5% va fi prelucrat la întreprinderile prelucrătoare. Tot pe piața neorganizată vor fi realizate 15,1% din laptele produs; 49,0% din ouă și 50,2% din zahăr. Producerea cerealelor va asigura 931,49 kg pe cap de locuitor, ceea ce va satisface necesitățile interne și va permite de a exporta 37,3% din recolta globală de cereale. Volumul producției sfeclei de zahăr în anul 2020 va permite producerea a 101,67 mii tone de zahăr, din care vor fi exportate 25,6%. Conform datelor pronosticate, vor fi prelucrate industrial 105,13 mii tone de legume, 58,21 mii tone de fructe și 333,90 mii tone de struguri. Ca rezultat vor fi produse 40 mii tone de conserve de legume și fructe, 66,67 mii litri de sucuri, 17,3 mil. dal de vin din struguri, 675,21 mii dal de vinuri spumante și 631,43 mii dal de divin. Pentru export sunt preconizate 79,2% din vinuri de struguri și 35,40% din vinuri spumante. Ramura vinicolă deține un rol important în dezvoltarea stabilă a economiei și a potențialului de export al

¹ în calcul a fost luată populația stabilă

republicii. Pentru perioada de pronostic se prevede creșterea volumelor de producție și a veniturilor din impozite în buget de la întreprinderile viticole, dacă vor fi extinse piețele de desfacere a producerii. Volumul pronosticat de producere a uleiului eteric este de 48,76 mii tone, fiind utilizate în producerea producției de parfumerie și medicamente 1,36 mii tone.

Datele statistice privind exporturile și importurile în republică demonstrează că în perioada anilor 1999-2018 ani ponderea producției sectorului agroindustrial importate a fost majorată, în timp ce ponderea producției sectorului agroindustrial exportate în volumul ei total s-a micșorat. Astfel, în anul 1999 cota sectorului în exportul total a constituit 64,2%, micșorându-se până la 37,4% în 2008, după ce a fost înregistrată o creștere lentă, constituind 43,1% în 2018, dar totuși nu a fost atinsă ponderea anului 1999. Acest fapt relevă creșterea rolului altor ramuri în export. Cota importul din contra a înregistrat o creștere de la 6,5% în 1999 până la 15,1% în 2016, fiind în descreștere lentă în ultimii doi ani – 13,4% în 2018. Creșterea ponderii importului producției în totalul importurilor semnaleză că este necesar de a lua măsuri de protecție a pieței interne.

Indicii pronosticați în balanța interramurală valorică ne arată că în structura producției sectorului agroindustrial (figura 10) cea mai mare cotă revine produselor animaliere – 34%, urmat de produse cerealiere – 19%, viticol-vinicole – 15% și produse uleioase - 12%.

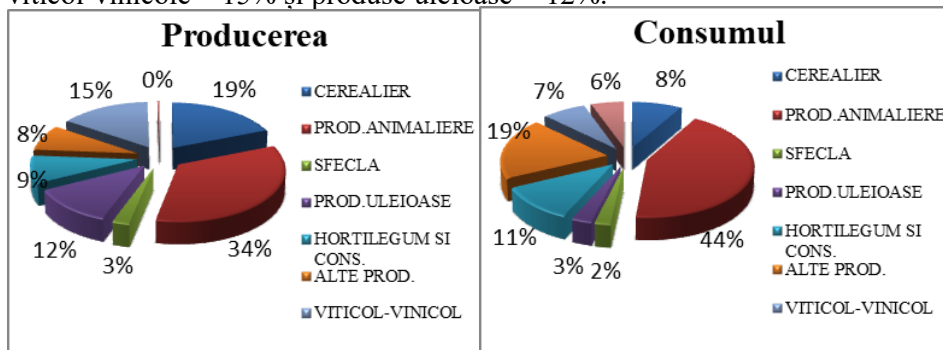

Figura 10. Structura producerii și consumului în 2020 conform datelor balanței interramurale

Sursa: Elaborată de autor în baza BNV și datelor Biroului Național de Statistică.

Producția sub-complexului animalier (animale vii și păsări, ouă, lapte, produse din lapte integral, carne și subproduse, mezeluri, etc.) va

deține cea mai mare pondere nu doar în producere, ci și în consumul final – 44%, fiind de 2,3 ori mai mare decât grupa “alte produse”. Conform estimărilor, sub-complexul hortilegume și conserve va deține o pondere de 11%, urmat de sub-complexul cerealiier – 8% și viticol-vinicol – 7%.

Se preconizează că în structura producției importate a sectorului agroindustrial (figura 11) cea mai mare pondere va reveni sub-complexului alte produse – 22%, urmate de sub-complexul animalier -19%, cerealiier – 18%, hortilegume și conserve – 15%, tutunul și produse din el – 14%. În structura importului, produsele uleioase vor deține o pondere de 9%. În același timp, se estimează că produsele uleioase vor deține o poziție de lider în structura exportului, având o pondere de 32%, urmate de sub-complexul cerealiier – 25%, viticol-vinicol – 19% și hortilegume și conserve – 10%.

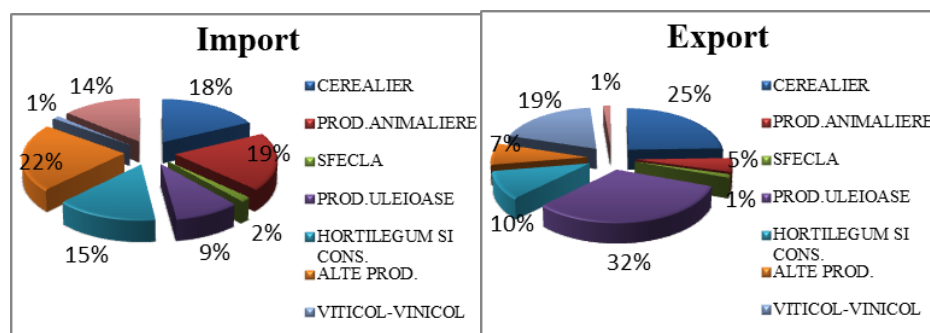

Figura 11. Structura importului și exportului în 2020 conform datelor balanței interramurale

Sursa: Elaborată de autor în baza BNV și datelor Biroului Național de Statistică.

Indicii finali în balanța interramurală valorică a sectorului agroindustrial arată că costul producției totale în 2020 va constitui 56032,28 mil. lei, inclusiv producția sectorului agrar – 28818,28 mil. lei, sau 51,4%. Producția comercializată cu amănuntul va constitui 17689, mil. lei și pe piața neorganizată – 20510 mil. lei sau 53,7%. În același timp, costul producției, utilizate pentru consumul intermediar va constitui 20999, mil. lei. Costul producției importate a sectorului agroindustrial se prognozează în mărime de 9740, mil. lei, iar costul producției de export se estimează la 20290,3 mil. lei. Veniturile în bugetul republicii din sectorul dat vor constitui: sub formă de TVA – 6813,27 mil. lei.

Concluzii

Sectorul agroindustrial este de o semnificație majoră în economia națională. În baza bilanțelor interramurale natural-valorice elaborate se poate menționa că sectorul agroindustrial (ce acoperă 81,3% din toate bunurile sectorului dat) constituie 20,8% din PIB, contribuția întregului sector agroindustrial în formarea PIB-lui ar fi și mai pronunțată. În același timp, analiza dinamicii volumelor de producție a agriculturii și industriei alimentare demonstrează un caracter instabil al acestora.

Dezvoltarea sectorului agroindustrial este influențată în mod esențial de situația creată în agricultură. Analiza datelor privind volumul producției agricole în anii 2013-2018 relevă o tendință pozitivă, cu excepția anului 2015, când au fost înregistrate condițiile climaterice nefavorabile – seceta. Unele modificări au fost identificate în industria alimentară: în anul 2018 considerabil a scăzut volumul producerii băuturilor alcoolice în comparație cu anul 2013, în special: băuturi tari naționale – cu 73,9%, rachiri și lichioruri – cu 65,1%, divin – cu 25,1%; precum și a țigărilor și țigaretelor – cu 81,0%, tutunului fermentat – cu 80,2%, pastelor făinoase – cu 38,4%. În același timp a crescut volumul producerii altor produse alimentare, printre care: alcoolul etilic, carnea, apă minerală, maioneză.

În vederea evaluării perspectivelor de dezvoltare un rol important o are prognoza. Indicii pronosticați în balanța interramurală valorică ne arată că în structura producției sectorului agroindustrial cea mai mare cotă revine produselor animaliere (34%), cerealiere (19%) și viticol-vinicole (15%). Prognozarea volumelor de producere a produselor analizate a permis elaborarea Balanței de prognoză pentru anul 2020, care relevă că ramura agricolă se va orienta, în special, spre satisfacerea necesităților interne ale republicii, iar exportul va constitui 38,0% din volumul total al producerii.

În general, menționăm că rezultatele studiului stau la baza evaluării situației actuale a economiei naționale și pot fi utilizate la elaborarea scenariilor de dezvoltare economică și luare a deciziilor de politici.

Bibliografie selectivă

- [1]. Leontief W. Input-output economics. In: Scientific American, Volume 185, Number 4, October, 1951, pp. 15-21. ISSN: 0036-8733
- [2]. Naval E. Elaborarea modelelor economice în baza bilanțelor interramurale. Akademos, Nr. 2, 2017, p.27-32.

- [3]. Ganciuov V., Gutium T. Adaptarea modelului balanței interramurale natural-valorile pentru evaluarea economiei neobservate = Adapting input–output model to evaluate non-observed economy. In: Vector european. 2015, nr. 1, pp. 36-40. ISSN 2345-1106.
- [4]. Biroul Național de Statistică, www.statistica.md
- [5]. Analiza politicii investiționale, UNCTAD, 2013, 87p.